

INFORME DE VISITA DE BARRI DE LA SÍNDICA DE GREUGES REFERENT A L'ACTUACIÓ D'OFICI EMMARCADA EN EL PROGRAMA DE VISITES ALS BARRIS CORRESPONENT A LA VERNEDA I LA PAU (VERNEDA ALTA)

Justificació de l'actuació

La síndica de greuges de Barcelona desenvolupa el Programa de visites als barris de la ciutat de Barcelona des de l'any 2013, amb la finalitat de conèixer de primera mà la realitat dels barris per tal de contextualitzar les queixes que afecten directament la qualitat de vida del veïnat.

La missió encomanada pel Consell Municipal a la síndica de greuges de Barcelona és la defensa dels drets fonamentals i les llibertats públiques dels veïns i veïnes de la ciutat i, per extensió, que l'actuació municipal s'ajusti a les normes de bon govern comunament acceptades. Amb aquesta finalitat, la síndica de greuges pot supervisar l'activitat de l'Administració municipal, especialment pel que fa als continguts de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat.

El conjunt de la ciutat i els diferents barris que la formen són l'espai col·lectiu que pertany a tota la ciutadania, on transcorre la vida quotidiana i on, en gran mesura, es desenvolupen les relacions socials, comercials i de lleure. Les autoritats municipals, com a responsables del disseny i l'organització de la ciutat, han de poder garantir l'equilibri, l'harmonia i la cohesió social.

En el marc del Programa de visites als barris, la síndica ha informat a la Regidoria del Districte Sant Martí de les visites realitzades en els barris del Districte, i que són: el Parc i la Llacuna del Poblenou (2014), el Besòs i el Maresme (2015), la Verneda i la Pau –La Palmera– (2016), la Vila Olímpica del Poblenou (2016), el Poblenou (2016), Sant Martí de Provençals (2018) i la Verneda i la Pau –Verneda Alta– (2019).

Per dur a terme aquestes visites, s'estableix contacte amb entitats del barri i els col·lectius implicats, especialment amb les respectives associacions de veïns i veïnes.

En aquesta visita s'han tingut en compte les característiques de la Verneda, un barri limítrof de la ciutat, delimitat per la via fèrria i eixos viaris, amb dues realitats diferenciades, la residencial i la industrial amb grans naus, sorgit arran del gran creixement urbanístic que va patir la ciutat a mitjans del segle XX.

Relat de la visita

La visita de la síndica de greuges al barri de la Verneda i la Pau (concretament a la Verneda Alta) es realitza el dia 18 de juny de 2019, a partir de les 12:30 hores.

El punt de trobada és la seu de l'Associació de Veïns i Veïnes de la Verneda Alta, al carrer Camp Arriassa, 105, amb representants d'aquesta entitat.

La visita s'inicia amb una reunió al local de l'entitat, on s'exposen els temes que preocupen al veïnat. Posteriorment es realitza una visita per la Verneda Alta, on es mostren les qüestions plantejades.

Temes tractats:

1. Habitatge i dinàmiques de població

Preocupa molt la problemàtica de l'habitatge al barri. Tenen coneixement que l'any 2017 es van produir uns 250 desnonaments al territori. Actualment es produeixen moltes ocupacions de pisos, tant antics com nous, atès que els preus (tant de compra com de lloguer) han pujat tant en els darrers anys que resulten inassolibles per a una bona part de la població. En aquest sentit, assenyalen que la Verneda és el barri amb un percentatge més alt d'aturats de llarga durada de Barcelona.

2. Urbanisme

Estan pendents del desenvolupament del Pla COBEGA que ha d'urbanitzar el solar que va quedar entre els carrers de Ca n'Oliva, Binèfar i la rambla Guipúscoa, en el qual, segons les informacions de què disposen, es construiran prop de mil habitatges. Mostren la seva preocupació per la previsió que cal fer, donat que amb aquests habitatges arribarà un important volum de persones que necessitaran serveis, els quals han de ser construïts o reajustats abans que s'instal·li aquesta població i els serveis existents puguin quedar col·lapsats. En aquest sentit, consideren prioritari ampliar el CAP, les places d'escola bressol, el casal de gent gran i l'espai per a la piscina al poliesportiu.

Mostren els treballs que s'estan fent a la rambla Prim, han fet les obres de col·lector, però manquen dipòsits fluvials. Els preocupen les conseqüències que això pugui ocasionar i com s'ha de resoldre aquesta mancança.

Pel que fa a la zona industrial, està afectada per les obres de l'AVE i estan expectants sobre com es desenvoluparà l'activitat, quan aquestes hagin finalitzat.

Els preocupa l'estat de deixadesa del carrer Santander, entre el pont i la rambla Prim, i creuen que cal reurbanitzar aquesta zona, especialment el tram central, que ofereix un aspecte d'abandonament important. La vorera del carrer Santander, en aquest tram, està malmesa i és difícil transitar-hi, sobretot si es va amb cotxets infantils o amb cadires de rodes.

3. Circulació i transport públic

Exposen que es va enderrocar el pont Riera d'Horta per les obres de l'AVE i que ADIF es va comprometre a posar una passera que no ha posat. Es va aconseguir un bus gratuït que feia el recorregut, el qual va estar funcionant uns anys fins que es va suprimir i ara no hi ha connexió entre els barris. Consideren que és una prioritat que els barris que envolten la Verneda estiguin connectats, bé sigui amb la passera o bé que es faci la cobertura de les vies de l'AVE per trams, i que això permeti reconnectar els barris.

Manifesten la seva preocupació per l'intens trànsit de vehicles que passen pel pont de Santander, del qual formen part els busos que van a cotxeres. Aquesta intensitat en el trànsit ocasiona una gran contaminació ambiental i acústica, que pateixen de forma directa els veïns i veïnes més pròxims. En aquest tram sembla que s'està donant prioritat a l'ús de la bicicleta, però la realitat del barri és que és una zona industrial i requereix transports i vies adequades. A més, el pas per a vianants del pont de Santander està molt malmès, i pensen que pot ser perillós passar-hi].

En matèria de transport, consideren que el barri disposa de bones connexions, tant amb metro com amb bus (33, V-31 i H-10).

4. Medi ambient

En relació amb l'enllumenat, consideren que és insuficient, atès que queden moltes zones fosques. Expliquen que, en bona part, la intensitat és baixa perquè hi ha llums que queden tapats per l'arbrat.

Assenyalen que el manteniment de places i zones enjardinades del barri és insuficient i creuen que cal prestar més atenció al manteniment del mobiliari urbà i a l'estat de les plantes. Remarquen en especial les zones verdes de la rambla Prim i els espais interiors del carrer Camp Arriassa.

Pel que fa a la neteja, consideren que aquesta és regular i es mostren satisfets amb la tasca d'aquest servei, malgrat que el tema dels excrements de gos –que entenen com una manca de civisme dels seus portadors– és una constant als carrers i espais del barri.

Un altre problema del barri al qual es refereixen és el manteniment dels passatges, els quals són privats, però d'ús públic i compten amb enllumenat públic. Alguns d'ells estan mancats d'un manteniment suficient, tot i que actualment estan previstes millores al respecte i es faciliten subvencions.

5. Serveis a la població

Està previst traslladar al CAP del Clot el servei de pediatria que ara hi ha al CAP de la Pau, cosa que suposa desplaçaments innecessaris, quan creuen que hi ha espai suficient per ampliar el CAP del barri, atès que a la planta superior d'aquest no s'hi està realitzant cap activitat. Han tractat aquesta possibilitat amb la directora del CAP. Aquesta mateixa petició ha estat traslladada als consellers del districte dels diferents grups polítics.

Pel que fa als serveis socials, no els arriba cap queixa a l'Associació, no descarten, però, que pugui haver-hi problemes, donat que les persones que tenen dificultats, com gent gran, sovint també tenen problemes per desplaçar-se o per fer sentir la seva veu.

En relació amb el Casal de Barri de la Verneda, aquest és gestionat des de l'Associació de Veïns i Veïnes i tenen projectat reformar-lo, per tal d'adequar-lo a les necessitats actuals. Així ho van transmetre al Districte, i els van dir que farien aquestes reformes, malgrat que després els van comunicar que no hi havia disponibilitat pressupostària.

6. Espai públic

Pel que fa als espais verds del barri, pensen que no estan prou ben conservats. Valoren el fet que s'utilitzin espècies de vegetació autòctones, per tal de fer-los més sostenibles, però això no ha de significar que es redueixi la intensitat del manteniment, per tal que no semblin espais deixats.

7. Educació

Els preocupa l'existència de la sala de jocs que es troba entre els carrers Puigcerdà i rambla Guipúscoa. A més, destaquen que a les proximitats d'aquesta, hi ha també una altra sala de joc, de forma que conflueixen dues sales de joc en pocs metres. Consideren que l'existència d'aquestes dues sales en un barri amb les característiques de la Verneda, on els joves no compten amb espais d'oci alternatius, ni participació, és especialment preocupant. No hi ha ofertes per als joves al barri, més enllà dels bars i les sales d'apostes. A més, s'hi suma el fet que hi ha dos centres d'educació secundària propers a les sales de joc, l'Institut Bernat Metge i l'Institut Infanta Isabel d'Aragó.

Mostren símbols dels camins escolars pintats al paviment, però no hi ha més senyalització, ni zones 30, ni tenen coneixement d'altres mesures vinculades al camí escolar. Creuen que cal ampliar el projecte de camí escolar, per tal que pugui ser realment útil, ja que, per les informacions de què disposen, el que existeix ara no suposa cap millora en la quotidianitat dels infants ni les seves famílies.

A la zona de confluència de via Trajana amb el carrer Santander, no hi ha cap escola propera i els infants s'han de desplaçar. Creuen que hi ha un dèficit en equipaments escolars i que caldria revisar, en especial, aquella zona del barri.

8. Participació i interlocució amb els interlocutors del Districte

Valoren la importància del Pla de Barri, però assenyalen que hi ha temes previstos en aquest que s'estan endarrerint, i als quals caldria destinar més recursos per garantir-ne el compliment. Aquells en els quals s'ha començat a treballar, però cal seguir-hi treballant, són: la reforma del Casal de Gent Gran de la Verneda, la millora de l'Institut Bernat Metge i de la Sala de Teatre de l'escola La Pau i l'ampliació del pont de Santander. Els preocupen especialment aquells que encara no s'estan fent, i que són: la reorganització dels entorns del Camp Arriassa, el nou circuit esportiu per a la pràctica esportiva a l'aire lliure, la modificació del PGM de Prim, el Casal de Barri de la Verneda i la reurbanització del carrer Binèfar, entre el passeig Verneda i la via Trajana.

Tampoc no s'han fet les Marxes Exploratòries previstes al Pla de Barris, a la Verneda i la Pau. Volen saber en què s'han destinat els diners previstos pel Pla de Barri en aquelles actuacions que no s'han portat a terme.

En relació amb l'ampliació del pont de Santander, es pregunten si és suficient, o cal fer una intervenció més àmplia que consideri la realitat industrial del barri, que fa necessari donar un paper més rellevant al trànsit rodat.

Pel que fa a la reurbanització de Camp d'Arriassa, l'Ajuntament va fer unes sortides per anar marcant zones fosques (que creaven inseguretat per a les dones), mesura que consideren molt positiva, però que encara no s'ha traduït en accions concretes.

Expliquen que van fent escrits al Districte, amb fotografies, per mostrar els punts o elements on creuen que cal fer alguna actuació de manteniment o millora. Exposen que mantenen una bona comunicació amb el tècnic de barri.

Com a aspectes positius es destaquen:

- Consideren que, per la configuració urbanística del barri, hi ha prou parcs infantils i que estan en un bon estat de conservació.
- Se senten escoltats pel Districte. Destaquen especialment l'escolta que han tingut en la presentació d'un document elaborat amb les AMPES del barri, en el qual fan propostes de millora.
- La previsió d'equipaments que s'ha fet al sector de Prim (AVE), on s'han de construir nous habitatges.
- Tenen un bon concepte del disseny de la rambla Prim amb Guipúscoa, tot i que pensen que cal millorar el manteniment de les zones verdes
- L'existència d'un *coworking* a les naus on abans hi havia la bugaderia de l'Hospital de Sant Pau, a la cantonada de la rambla Prim amb el carrer Santander.

Consideració final

Un cop feta la visita, tenint en compte els aspectes observats i els comentaris realitzats per l'Associació de Veïnes i Veïnes de la Verneda Alta, la síndica destaca com a aspectes a millorar per part del Districte de Sant Martí, els següents:

- La necessitat de realitzar un esforç per tal de potenciar la joventut al barri, afavorint la formació i promoció, i revisant les condicions de les sales de joc existents.
- Garantir la disponibilitat i actualització constant de la informació sobre l'estat i seguiment del Pla de Barri, tant pel que fa a les mesures realitzades o previstes, com pel que fa al control pressupostari.
- Revisar la previsió d'equipaments al voltant de la urbanització del solar del Pla Cobega.
- Intervenir per tal de millorar l'estat del carrer Santander, per tal de fer-lo, com a mínim, transitable a peu, en tots els seus trams.

D'aquestes consideracions s'informarà la Regidoria del Districte de Sant Martí per tal que siguin tingudes en consideració a l'hora de definir l'acció de govern i millorar la situació del barri en els aspectes comentats. Aquest fet serà posat en coneixement de l'entitat veïnal que ha acompanyat la síndica en la visita.

De la present actuació d'ofici se'n donarà compte al Consell Plenari en l'informe anual reglamentari.

Per autorització de signatura:
L'adjunta

Natàlia Ferré Giró

Barcelona, 6 de setembre de 2019